Regionala utvecklingsnämnden

Lyhagen, Anna
Anna.Lyhagen@skane.se

YTTRANDE

Datum 2026-10-21
Ärendenummer 2026-POL000310

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
LI2026/ 01158

Region Skånes yttrande över remiss av regeringsuppdrag att ta fram förslag på hur typgodkännande av småhus kan genomföras

Landsbygds- och infrastrukturdepartementets diarienummer: LI2026/ 01158

Region Skåne välkomnar möjligheten att lämna synpunkter på remissen av *Regeringsuppdrag att ta fram förslag på hur typgodkännande av småhus kan genomföras* och svarar härmed.

Bakgrund

Regeringen har gett Boverket i uppdrag att föreslå hur typgodkännande av småhus kan införas. Syftet är att förenkla och göra det billigare att bygga småhus.

Boverket har lämnat två huvudsakliga förslag i rapporten. Det ena förslaget är att bygglovsbefria uppförandet av vissa enbostadshus. Det andra förslaget är att utöka systemet med typgodkännande avseende fler krav.

Förslagen har tagits fram i dialog med berörda myndigheter.

Region Skånes synpunkter

Region Skåne är positiv till intentionerna att göra det enklare och billigare att bygga bostäder. Region Skåne ser fram emot fortsatt dialog kring författningsändringar som kan komma att påverka regional fysisk

planering och regional bostadsförsörjning. Region Skåne har nedanstående synpunkter.

Regional fysisk planering och livsmedelsförsörjning

Region Skåne håller med utredaren om att bygglovsfrihet endast bör gälla där det finns stöd i detaljplan eller förhandsbesked/lokaliseringsbesked.

Region Skåne lyfter vikten av en samordnad regional planering. *Regionplan för Skåne 2022–24* och samrådshandlingen för *Regionplan för Skåne 2045* fokuserar på stationsnära utveckling, flerkärnighet och helhetstänkande. Skåne har 33 kommuner med tydliga mellankommunala beroenden och samband. Om oplanerad bebyggelse uppförs kan bland annat viktiga perspektiv som beredskap och robusthet förbises. Typgodkända hus kan enligt förslaget byggas utan bygglov på jordbruksmark även där det inte finns en detaljplan, om det finns ett positivt lokaliseringsbesked eller förhandsbesked. Kraven på kommunerna att ha en effektiv mark- och vattenanvändning i översiktlig planering kommer att öka för att långsiktigt värna jordbruksmarken som är en viktig resurs, särskilt för livsmedelsförsörjningen. Det gäller både att behålla jordbruksmark och att minska fragmentering som kan försvåra ett rationellt jordbruk. Det är särskilt viktigt att prövningen av platsen sker i sin kontext, där hänsyn tas till områdets unika förutsättningar, befintliga bebyggelsestruktur och långsiktiga utvecklingsmöjligheter. Kommunen behöver kunna göra en noggrann lokaliseringsprövning som säkerställer att nya enbostadshus inte bara uppfyller formella krav utan även bidrar till en hållbar och sammanhållen bebyggelsemiljö. Regionplanen ger vägledning och det regionala perspektivet gör kumulativa effekter av mark- och vattenanvändning tydligare. Regionplanen och kommunernas översiktsplaner förhåller sig ömsesidigt till varandra.

Natur- och kulturmiljö

Region Skåne pekar på vikten av att förhålla sig till regionala och inomregionala skillnader, natur- och kulturvärden samt platsspecifika förutsättningar för att gestalta en hälsofrämjande och god bebyggd miljö.

Boverket konstaterar i utredningen att förslaget kan leda till en ökad enformighet i arkitekturen, särskilt i områden där detaljplaner inte reglerar utformningen. I Skåne, där många kommuner har en stark tradition av lokalanpassad arkitektur, är denna risk särskilt stor.

Demokrati och rättssäkerhet

Region Skåne ser det som viktigt att sträva efter tydlighet och rättssäkerhet. Region Skåne noterar att utredningens förslag om bygglovsbefrielse innebär minskad rätt för grannar att direkt påverka sin livsmiljö och att allmänhetens inflytande flyttas till detaljplanering och översiktsplanering. Region Skåne betonar vikten av att grannar och närboende även i fortsättningen ska ha möjlighet att yttra sig och överklaga beslut, särskilt på mark utanför detaljplanelagt område. Kraven ökar på kommuner att vara förutseende i sin fysiska planering så att detaljplanebestämmelser tar hänsyn till grannars och allmänhetens intressen och översiktsplanen ger tillräckligt stöd för att värna odlingsbar mark inför prövning av lokaliseringsbesked.

Samhällsekonomi

Lokaliseringsbesked behöver inte utreda bullerförhållanden. Om förprövade hus uppförs i bullerutsatta områden riskerar det att leda till hälsoproblem för enskilda och ökade kostnader för samhället för åtgärder som behöver göras i efterhand.

Utredningens förslag förflyttar ansvar för regelefterlevnad till byggherren vilket ger denne större frihet, större ansvar och därmed ett ökat behov av fackkompetens. Region Skåne misstänker att detta i sig medför ökade kostnader för byggherren. Bygglovsprövning utgår i de specifika fall som utredningen föreslår medan den tekniska prövningen kvarstår. Kommunerna riskerar att få en lägre kostnadstäckningsgrad. Region Skåne ser det även som troligt att behovet av tillsyn ökar som därmed ställer ökade krav på kommunala skattekollektiv att finansiera tillsynen.

Region Skånes utvecklingsuppdrag och ansvar som remissinstans

Region Skåne yttrar sig över *Remiss av Regeringsuppdrag att ta fram förslag på hur typgodkännande av småhus kan genomföras,* utifrån nedanstående ansvar och arbetsområden.
Region Skåne har ansvar för vård och hälsa i Skåne enligt Hälso- och sjukvårdslag (2017:30) samt ett samordnande ansvar för Skånes utveckling, enligt lag om regionalt utvecklingsansvar (2010:630). Detta ansvar innebär att utarbeta och fastställa en strategi för regionens utveckling och samordna insatser för genomförandet av denna samt att upprätta och fastställa planer för regional transportinfrastruktur. Region Skåne är också enligt lag om kollektivtrafik (2010:1065) regional

kollektivtrafikmyndighet i Skåne län, vilket innebär det politiska och ekonomiska ansvaret för den samhällsfinansierade kollektivtrafiken.

Region Skåne ansvarar för den regionala fysiska planeringen i länet och har genom detta ett regionplaneuppdrag enligt plan- och bygglag (2010:900). Genom regionplaneuppdraget arbetar Region Skåne med att tydligare koppla samman det regionala utvecklingsansvaret och kommunernas översiktsplanering. Dessutom utgör Region Skåne formell remissinstans avseende översiktsplaner enligt plan- och bygglagen (2010:900) och enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) avseende riktlinjer för bostadsförsörjning.

Enheten för regional planering på avdelningen för regional utveckling samordnar Region Skånes handläggning av detta ärende.

Med vänlig hälsning,

Anna Jähnke

Ordförande

Anna Pettersson

Utvecklingsdirektör